

RØDKLØVER

TRIFOLIUM PRATENSE (PAPILIONACEAE)

Der skelnes i ældre skole- og folkemedicin ikke mellem kløver-arterne. *Trifolium pratense* kaldes o. 1700 *engkløver*, fra og med 1767 bruges navnet *rødkløver* i dansk botanisk litteratur.

I følgende citater menes formentlig rødkløver:

Henrik Smid's urtebog 1546 anfører et honning- eller vinafkog af blomster og frø som lavement for tarmsår, et vand- eller olieafkog af samme lægges på knuder og bylder for at "modne" dem.

Simon Paulli, *Flora danica* 1648 oplyser, at bønderne blander et dekokt af blade, blomster og frø med smør til en salve på ømme steder.

Som lægeplante benyttes rødkløveren udelukkende i

FOLKEMEDICINEN

En te af de tørrede blomster eller af hele planten drikkes for diarré (Tyskland, sloven),¹ mavesmerter og kronisk mavekatar (Tyskland, Rusland),² kronisk forstoppelse.³

Som urindrivende middel blev taget te af blomsterne (Norge, Rusland)⁴ eller de knuste frø med vin (Bosnien),⁵ i Norge drak man rødkløverte mod blæresten.⁶

Rødkløver (Trifolium pratense) (vænster), ur C.A.M. Lindmans Nordens flora, 1917.

Et afkog af blomsterne er en slimopløsende drik mod forkølelse, hoste (Tyskland, Rusland, USA, Kina, Japan),⁷ zigøjnere bruger et sukkerafkog af bladene.⁸ Der blev fra Rusland eksporteret store kvanta tørrede rødkløverblomster, især til Tyskland, hvor man fremstillede en hostemedicin af dem,⁹ te af blomsterne blev taget for bronkitis og astma¹⁰ og som krampestillende mod kighoste (Norge).¹¹ Den britiske læge Howard Sargent påstod, at han med denne te kunne helbrede kighoste i løbet af 10–14 dage.¹²

I norsk, tysk og russisk folkemedicin tages et udtræk af blomsterne mod mensesforstyrrelser og hvidt udflåd,¹³ det anvendes også af Cherokee-indianerne for fluor albus.¹⁴

Rødkløver-te anses i Norge, Irland, Rusland og USA for at virke blodrensende,¹⁵ en te af blomsterne blev i Norge taget for blegsot.¹⁶

Blomsterne lægges på sår, bylder, neglerods-betændelse, bullen finger (Rusland);¹⁷ planten indgår hos Penobscot indianerne i en salve til brandsår.¹⁸ Et dekokt af hele planten modvirker betændelse, destilleret vand af den tjener til badning af røde øjne (1838).¹⁹ Øjne med konjunktivitis (bindehindebetændelse) bades med dekokt af blomsterne; saften af kogte blomster indkoges til en salve på ondartede bylder (Tyskland).²⁰ En ekstrakt af blomsterne er et udmærket middel for kræftagtige sår, ligtorne m.m. Hudlidelser bades med et infus af blomsterne (New Foundland, USA).²¹

Te af rødkløver drikkes som feberstillende (Cherokee-indianerne), mod nyre- og kirtelsygdomme (USA),²² den stimulerer leverens og galdens funktioner, gives for appetitmangel og afmagring,²³ i Norge blev den taget mod åreforkalkning og giggt,²⁴ et dekokt af hele planten mod brok (Rusland), infus af roden blev givet spædbørn med besvimelsesanfald (Kentucky).²⁵

INDHOLDSTOFFER

Blomsterne indeholder isorhamnetin, mange fenoliske substanser såsom pratol og pratensol, glykosiderne trifolanol, trifolin og isotrifolin, genistein, pectolinarin, biochan o.a. flavonoider, garvesyre, en østrogen substans.

Frøene indeholder 11–14,78 pct. fed olie med glycerider af palmatin-, stearin-, olie- og linolsyre, endvidere sakkrose og mabnan.²⁶

REFERENCER

- 1 360 251; 269 151.
- 2 360 251; 291 31.
- 3 252 3, 2723.
- 4 332 50; 274 7, 31.
- 5 448 2, 1894, 451.
- 6 331 4, 139.
- 7 112 109; 274 7, 31; 299 229.
- 8 299a 109.
- 9 291 30f.
- 10 360 251; 47 74; 74 201.
- 11 195 643; 362 144f.; 43 188; 74 201.
- 12 448 2, 1894, 451.
- 13 324 53; 331 4, 139; 334 63; 291 31, sml. 274 7, 31.
- 14 150 29.
- 15 331 4, 108; 271 20; 274 7, 31; 377 32, 1968, 325; 362 144f. (drikkes om foråret).
- 16 332 47.
- 17 291 30f. sml. 33; 274 7, 31.
- 18 196 128.
- 19 305 1838, 82.
- 20 360 251.
- 21 37 111 (1899); 74 212.
- 22 47 73.
- 23 252 3, 2723.
- 24 195 643.
- 25 47 73.
- 26 223 2, 277; 291 30f.; 274 7, 31; *Archiv für Pharmazie*, 1960, s. 1055.

Referensnyckeln för 19 artikler om planter återfinns på sidorna 333–342.